

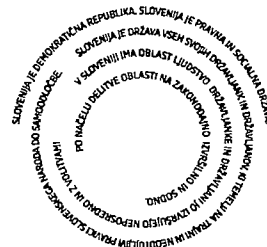
REPUBLIKA SLOVENIJA

DRŽAVNI ZBOR

Poslanska skupina Nova Slovenija - krščanski demokrati

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t 01 478 96 70, e ps-nsi@dz-rs.si, www.dz-rs.si

Ljubljana, 13. 7. 2023

KOMISIJA ZA NADZOR JAVNIH FINANC
Jernej Vrtovec, predsednik

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

Prejeto:	13 -07- 2023
Šifra:	450-02/23-23/1
Povezava:	
EPA:	EU:
Sign. zn.:	
Kratica:	

ZADEVA: Zahteva za sklic nujne seje Komisije za nadzor javnih financ

Na podlagi drugega odstavka 48. člena Poslovnika državnega zbora Poslanska skupina Nova Slovenija – krščanski demokrati zahteva sklic nujne seje Komisije za nadzor javnih financ z naslednjo točko dnevnega reda:

Neupravičeno izplačilo sredstev državnega proračuna Svetlani Makarovič

Obrazložitev:

Svetlana Makarovič je bila s strani Upravnega odbora (UO) Prešernovega sklada določena kot prejemnica Prešernove nagrade za leto 2000. Svetlana Makarovič se je na prireditvi podelitve Prešernovih nagrad za leto 2000, ki je bila predvajana tudi na nacionalni televiziji¹, Prešernovi nagradi v celoti odpovedala z besedami: »*Gospod predsednik upravnega odbora te institucije; nagrado seveda v celoti zavračam.*«

11. julija 2023 (po 23 letih) je bilo iz medijskih objav mogoče razbrati, da je Ministrstvo za kulturo junija 2023 Svetlani Makarovič nakazalo denarno nagrado v višini 8.346 evrov, ki jo je leta 2000 prejela kot del Prešernove nagrade za življenjsko delo, a jo je takrat v celoti zavrnila. Nakazani znesek je bilo treba preračunati iz takratnih tolarjev v evre. Svetlana Makarovič je prejem denarja potrdila.² Sredstva so bila izplačana iz proračuna Republike Slovenije.

V zvezi s tem se kaže utemeljen sum, da je ministrstvo brez pravne podlage izpolnilo denarno terjatev, ki ni več obstajala.

Nagrajenec Prešernove nagrade je v skladu s 26. členom leta 2000 veljavnega Statuta Prešernovega sklada (Uradni list RS, št. 43/93) prejel »denarno nagrado, diplomu in pisno utemeljitev«. ³ Glede na to, da je Svetlana Makarovič nagrado zavrnila »v celoti«,

¹ <https://365.rtvso.si/arhiv/presernove-nagrade-v-zadnjem-desetletju/42341178>

² <https://www.rtvso.si/kultura/svetlani-makarovic-so-nakazali-denarni-del-presernove-nagrade/674740>

³ Ureditev je danes še vedno identična, le da je urejena v 9. členu Zakona o Prešernovi nagradi (Uradni list RS, št. 54/17).

je jasno, da se je odpovedala vsem elementom nagrade, ki bi ji sicer na podlagi statuta pripadali (vključno z denarno nagrado).

V skladu s prvim odstavkom 319. člena Obligacijskega zakonika **»obveznost preneha, če upnik izjavi dolžniku, da ne bo zahteval njene izpolnitve, in se dolžnik s tem strinja«**. Enako je v 344. členu določal leta 2000 veljavni Zakon o obligacijskih razmerjih. V komentarju 319. člena Obligacijskega zakonika profesor dr. Miha Juhart pravi: *»Do odpusta pride samo, če upnik izjavi svojo voljo, da želi odpustiti dolg, in se dolžnik s tem strinja.«*⁴ Izjava Svetlane Makarovič kot upnika, da »nagrado v celoti zavrača«, je jasen izraz njeje volje, da izpolnitve obveznosti denarne nagrade ne bo zahtevala ter da torej to obveznost oziroma dolg izplačila nagrade želi odpustiti.

V zvezi s strinjanjem dolžnika naj izpostavimo, da lahko v skladu s komentarjem 319. člena Obligacijskega zakonika profesorja dr. Miha Juharta pogodbeni stranki svojo voljo izjavita tudi s konkludentnimi dejanji: *»Dolžniku ni treba posebej izrecno izjavljati, da sprejema odpust. Zadošča že, če po upnikovi izjavi pokaže, da nima več namena izpolniti obveznost.«* **Glede na to, da Ministrstvo za kulturo zneska nagrade ni nakazalo 23 let ter v izjemno dolgem časovnem obdobju ni izvajalo aktivnosti za izvršitev nakazila denarne nagrade, je na ta način jasno pokazalo, da »nima več namena izpolniti te obveznosti«**. S tem je bil izpolnjen pogoj, da se je dolžnik s prenehanjem obveznosti strinjal. Obstaja torej utemeljen sum, da je obveznost izplačila denarne nagrade Svetlani Makarovič že zdavnaj prenehala.

V komentarju Obligacijskega zakonika profesor dr. Miha Juhart posledice takega prenehanja obveznosti po 319. členu OZ pojasni: *»Z odpustom dolga ugasne upnikova terjatev in preneha dolžnikova obveznost izpolnitve. Gre za pravo prenehanje pravice, in ne zgolj za spremembo civilne obveznosti v naturalno. Če dolžnik po odpustu dolga opravi izpolnitev, je izpolnil brez pravne podlage in lahko zahteva vrnitev izpolnitve v skladu s splošnimi pravili o neupravičeni obogatitvi.«*

V takem primeru bi bilo za varovanje interesa državnega proračuna in davkoplachevalcev nujno vložiti zahtevo za vrnitev nakazanega denarnega zneska v skladu s splošnimi pravili o neupravičeni obogatitvi.

Ne glede na navedeno je tudi možnost izterjave denarne nagrade že zastarala, saj zanjo velja splošni zastaralni rok, ki je določen v obdobju petih letih. V obdobju triindvajsetih let je terjatev tako že več kot štirikrat zastarala in je Svetlana Makarovič v nobenem primeru ne bi imela pravice terjati. Neupravičeno izplačilo javnih sredstev posameznikom je zato negospodarno in v nasprotju z načelom varovanja javnih sredstev ter zaradi tega nedopustno. Zato se postavlja vprašanje, ali je bilo s tem strojeno tudi kaznivo dejanje po 257. in 257. a členu KZ – 1, in sicer zloraba uradnega položaja in pravic ter oškodovanje javnih sredstev.

Neprimernost arbitrarno izvedenega izplačila javnih denarnih sredstev po 23 letih je v tej zadevi podkrepljena tudi s tesno politično oz. ideološko povezanostjo ministrice dr. Aste Vrečko ter njene stranke Levica s Svetlano Makarovič. Tako dr. Asta Vrečko in stranka Levica kot tudi Svetlana Makarovič so namreč aktivno sodelovali na protivladnih protestih v času prejšnje Vlade. Zdi se, da ni naključje, da se je Svetlana Makarovič po več kot 20 letih premislila ter nakazilo denarne nagrade od Ministrstva za kulturo zahtevala prav po prevzemu ministrstva s strani stranke Levica. **Ministrstvo za kulturo je zahtevi arbitrarno sledilo, čeprav terjatev sploh ni več obstajala oziroma je bila v najboljšem primeru vsaj štirikrat zastarana.** Postavlja se torej resno vprašanje, ali je ministrica za kulturo dr. Asta Vrečko z neupravičenim izplačilom javnih sredstev Svetlani Makarovič storila **kaznivo dejanje zlorabe uradnega**

⁴ Obligacijsko pravo : splošni del / Nina Plavšak, Miha Juhart, Renato Vrenčur–Ljubljana : GV Založba, 2009

položaja in pravic ter oškodovanja javnih sredstev. Glede na javno izkazano tesno ideološko povezanost med ministrico za kulturo in Svetlano Makarovič pa gre tudi za **očitne znake resnih korupcijskih tveganj.**

Dolžnost vsakokratnih nosilcev oblasti je dosledno spoštovanje zakonov in načel pravne države. Na drugi strani pa je dolžnost Nove Slovenije kot opzijske stranke, da skrbno spremlja ravnanja nosilcev oblasti in na sporna ravnanja opozarja. Zahtevamo nujno sejo Komisije za nadzor javnih financ, da sporno izplačilo nagrade natančno preučimo in v primeru neupravičenega izplačila nagrade in s tem posledično oškodovanja javnih sredstev zahtevamo takojšnje ukrepe.

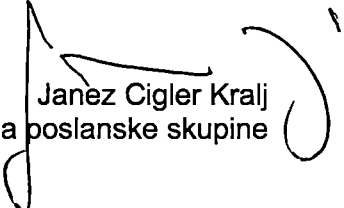
Komisiji za nadzor javnih financ predlagamo, da po končani razpravi sprejme naslednje sklepe:

- 1. Komisija za nadzor javnih financ v skladu s 25. členom Zakona o računskem sodišču (Uradni list RS, št. 11/01 in 109/12) predlaga Računskemu sodišču izvedbo revizije pravilnosti in smotrnosti poslovanja Ministrstva za kulturo pri izvedbi letošnjega nakazila denarne nagrade za Prešernovo nagrado za leto 2000.**
- 2. Komisija za nadzor javnih financ predlaga Komisiji za preprečevanje korupcije, da zaradi izvedbe letošnjega nakazila denarne nagrade za Prešernovo nagrado za leto 2000 v skladu s 13. členom Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije (Uradni list RS, št. 69/11 – uradno prečiščeno besedilo, 158/20, 3/22 – ZDeb in 16/23 – ZZPri) uvede postopek zaradi suma korupcije in suma kršitve integritete uradne osebe.**
- 3. Komisija za nadzor javnih financ poziva Ministrstvo za kulturo k pričetku postopkov za vložitev tožbe z zahtevkom za vrnitev letos izplačanih denarnih sredstev iz naslova Prešernove nagrade za leto 2000 v skladu s splošnimi pravili o neupravičeni obogatitvi.**

Predlagatelji nujne seje Komisiji za nadzor javnih financ predlagamo, da se na nujno sejo povabi:

- Vlada, dr. Robert Golob, predsednik
- Ministrstvo za kulturo, dr. Asta Vrečko, ministrica
- Računsko sodišče, Jana Ahčin, predsednica
- Komisija za preprečevanje korupcije, dr. Robert Šumi, predsednik
- Upravni odbor Prešernovega sklada, dr. Jožef Muhovič, predsednik

V imenu predlagatelja bo zahtevo za sklic nujne seje Komisije za nadzor javnih financ predstavila poslanka Iva Dimic.

Janez Cigler Kralj
vodja poslanske skupine